

dette Lovforslag væsentlig som en Oprensning eller Fuldstændiggjørelse af den allerede bestaaende Ret. Det har jeg ikke sagt. (Estrup: Seg oplæste Uttringen.) Det ærede Medlem holdt sig ikke til Uttringen, thi det har jeg aldrig kunnet være i Tvivl om, at dette Lovforslag netop gik ud paa at forandre den bestaaende Ret, saaledes som den er bleven til gjennem en efter min Mening ikke fuldt forsvarelig Benyttelse af Bevillingsmyndigheden; men jeg har sagt, og det drister jeg mig til at paastaa, at dette Lovforslag er væsentlig overensstemmende med de Lovbestemmelser, man har derom. (Estrup til et Medlem: Har Ministeren sagt „Ret“ eller ikke?). Det synes, som det ærede Medlem har opbaget, at jeg har sagt „Ret“, men, har jeg sagt det, retter jeg det nu til „Lovgivningsbestemmelser“. Jeg tænker altsaa paa Fæsteforholdet, saaledes som det efter Lovgivningsbestemmelserne, bortset fra Bevillingsmyndigheden, nu maa siges at fremstille sig. Det ærede Medlem har ogsaa, navnlig i Anledning af § 3, fremført den Paastand, at det var aldeles urigtigt at stille Omdelingsretten sammen med Udstykningsretten. I en vis Henseende har det ærede Medlem jo ganske vist Ret, nemlig forsaavidt man i det ene Tilfælde sælger et Stykke af Jorden, som altsaa gaar over til en Fremmed, medens i det andet Tilfælde al Jorden forbliver under samme Eier. Alligevel er der dog, navnlig med Hensyn til Katastrene, Skatteregisterne, forefret, akkurat den samme Fremgangsmaade ligeoverfor Omfordeling, som der er forefret med Hensyn til Udstykning. Hvad derimod angaar de Bestemmelser i Udstykningslovgivningen, der maa siges at have en mere almindelig Karakter, navnlig de, der angaa de agrariske Forhold, da har man ikke anset dem for anvendelige ligeoverfor Omdelingsforholdet; men deri tror jeg, at man har gjort Uret. Forsaavidt der virkelig er nogen Sandhed i de Fordringer, som Staten stiller ligeoverfor den Mand, der ikke er Godseier, med Hensyn til Maaden, hvorpaa han maa dele sin Eiendom, altsaa med Hensyn til den Størrelse, som hans Eiendom skal have af Hensyn til det almene Vel, saa er det ikke mig muligt at se,

hvad Grund der da er, til ikke at stille lignende Fordringer overfor Godseierne; avertimod forekommer det mig, at der er Grunde tilstede, som gjøre, at man snarere maatte fastholde dem ligeoverfor Godseierne end ligeoverfor enhver anden Eier. Har man nu stillet den Fordring til en saadan Eier, for at fikke sig — thi det er min Betragtning af Sagen — Tilstedeværelsen af en nogenledes velstaaende Middelstand paa Landet, at han ikke maa bringe sin Gaard ned under et vist Kvantum Hartkorn, og har man derhos fordret dette, saaledes, som det hedder i Udstykningsloven af 3de December 1819, af Hensyn til en retfærdig Fordeling af de offentlige Byrder, saa skjønner jeg ikke, med hvad Ret man ikke har gjort det Samme gjældende overfor Godseierne eller rettere, med hvad Ret man er gaaet saa langt ned, som man ved Bevillingen er gaaet, hvorefter det har været anset som givet, at en Gaard ikke er neblagt, saalænge der endnu kun er 1 Tønde Hartkorn tilbage. — Det ærede Medlem kom flere Gange tilbage til, at der i Lovforslaget var Bestemmelser, med Hensyn til hvilke det kunde være tvivlsomt, hvorvidt de skulde anvendes ikke blot paa Godsforhold, men ogsaa paa Selvetendomssteder. Jeg skal dog i den Henseende — idet jeg forovrigt indrømmer, at der kunde have været anvendt noget større Omhyggelighed paa Valget af Betegnelser end det er, ligesom jeg navnlig meget villigt indrømmer, at Udtrykket „Bondeeiendom“ i § 3 ikke er korrekt — henpise det ærede Medlem til Overkriften over Loven, som jo siger, at den indeholder nogle Bestemmelser om Raadigheden over Fæstebøndergods og ikke om Andet. Naar det ærede Medlem tillod sig at betegne Udtrykket i § 8: „Resten af det til Godsets fæsteflgtige Eiendomme den 19de Februar 1861 hørende Hartkorn“ som en Skjodesløshed, saa tror jeg, at det er et noget stærkere Udtryk, end egentlig selve Sagen tillader ham at bruge; men jeg skal gjerne overse en saadan Uttring som denne. Flere ærede Medlemmer have bestjæftiget sig med det andet Stykke af § 1, og medens jeg ikke skal paastaa, at dette Stykke ikke kunde være redigeret haade, bedre og rettere, end det er